

Onbegrijpelijkerwijs lieten de Japanners ons verder de gehele dag met rust. 's Middags waren wij in de gelegenheid, in een geïmproviseerd openlucht-theater een 'Oranje-voorstelling' te geven.'¹

Vijf dagen later, 5 september, was het weer feest, nu een Japans: het vliegveld was klaar. 's Middags vonden tal van sportevenementen plaats waaraan krijgsgevangenen en inheemsen mochten deelnemen. Van de ploegwedstrijden waren, aldus J. H. W. Veenstra²,

'de krachtmetingen Nederland versus Japan het opwindendst. Vooral het touwtrekken tussen de beide naties doet het ondervoede deel tot de bodem van de overgebleven krachten gaan. Nederland wint onder het uitgesproken motto: 'liever een breuk of beroerte dan verliezen!'. De Japanse ploeg loopt er een fikse uitbrander door op.'³

Omstreeks zes weken later werden de overlevenden van de Amahai-groep naar Haroekoe overgebracht.

★

Zoals eerder vermeld, waren op Haroekoe in eerste instantie ruim zeventienhonderd Britten en driehonderdvijf-en-veertig Nederlanders en Indische Nederlanders ontscheept. Er waren toen onder hen ca. honderd-zestig dysenterie-patiënten. Allen kwamen terecht in barakken die niet alleen te klein waren maar ook lukraak waren gebouwd: er groeiden struiken in, cocospalmen staken door de daken, de afdekking deugde niet, britsen ontbraken en het complex, waar een stroompje doorheen liep, had geen afwatering zodat het bij zware regenval één modderpoel werd en het water op verscheidene plaatsen door de barakken liep. Deze levensomstandigheden verhinderden de Japanse kampcommandant, een luitenant, en zijn sergeant, 'Bamboe-Mori', niet om zware corveeën op te leggen: twaalfhonderd man moesten onmiddellijk beginnen met de

¹ R. Korteweg: 'De 1000 van Amahai' (1946), p. 19 (IC, 28919). ² Aangehaald in Veenstra, p. 158. ³ Er werden die middag ook door de inheemsen evenementen georganiseerd. Daarbij, aldus Veenstra, 'biedt een spelletje van kinderen in school-uniform nog een sprekend facet. Zij zijn op een gegeven moment in vier groepen verdeeld, onderscheiden door een rood, een wit, een blauw en een oranje lint. En merkwaardigerwijs wint laatstgenoemde groep alle spelletjes!' (a.v.).